

Skutečný autor *Richarda III.*??

Eva Stehlíková

O Shakespearově autorství *Richarda III.* existují četné pochyby. Jako autoři či spoluautoři byli postupně v různých dobách vyvoláváni Peele, Marlowe, Drayton, Kyd, ba i Heywood. Tradičnější shakespeareologie se kloní k názoru, že „je zcela oprávněné pokládat Shakespeara za jediného jejího tvůrce, který ji [rozuměj: hru] buď napsal samostatně, nebo tak důkladně přepracoval starší předlohu, že jeho osobitý umělecký charakter zcela překryl původní substrát“ (Stříbrný: 128). Dovolím si této konferenci předložit jinou hypotézu, která unikla pozornosti akademických vědců.

Jejím autorem je Jiří Janků, mladý dramaturg a dramatik. Toužil studovat anglistiku nebo divadelní vědu a při přijímacích zkouškách předložil místo obligátní recenze celý nový překlad *Richarda III.* s opulentním komentářem. Nebyl však na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy přijat (podle očitých svědků se prof. Hilský vyjádřil, že „tu nechce žádného nového Joska“ a prof. Lukeš pragmaticky nepřipustil kombinaci divadelní věda – anglistika pro její absolutní společenskou neúčinnost). Zhrzený mladý muž vyšel z pompézní budovy na náměstí Jana Palacha a přísahal si, že vystuduje první školu, kterou potká. Jsa od přírody nešikovný a rodiči manuálně netrénován, naštěstí minul Umprum a zabočil do Karlovy ulice, kde vstoupil na DAMU a už tam zůstal.

Po neshodách s vedením školy však studia nedokončil a se svými kolegy založil divadlo CD 94. V něm realizoval své touhy. Neuvedl na scénu *Richarda III.* (údajně soubor nedisponoval vhodnou představitelkou lady Anny a nepřijal dramaturgův návrh, aby ji hrál Petr Svojtka, který v té době stejně žádné vousy ani neměl). Svou hypotézu o autorství *Richarda* pak umně skryl v další inscenaci, která je na repertoáru Divadla v Celetné již od r.1998 (viz Stehlíková: 119-121) a přežila zánik souboru, jeho opětné znovuzrození pod jiným jménem a je i po mnoha létech stále vyprodaná. Místo rozboru si dovoluji předložit pracovní video s příslušnou scénou (omluvte, prosím, jeho kvalitu!).¹ Pro spravedlnost dodávám, že tato hypotéza není zcela nová. Vždyť již Julius Zeyer ve svých *Počátcích anglického divadla* se vyjádřil pregnančně: „Že také do Anglie ... hry z Francie byly vnešeny, o tom není pochybnosti ani nejmenší“ (Zeyer). Zeyer se ovšem domníval, že žádný Francouz není schopen napsat pořádný blankvers. Sami posoudíte, oč svobodnější a odvážnější Jiří Janků je! Však jej konzervativní divadelní kritika okřikla: „je to pozdní plod dekonstrukce ovlivněný navíc tím nesmyslem, kterému se říká gender studies“ (Hořínek).

Použitá literatura:

Stehlíková, Eva. „CD 94 jako a doopravdy“. Kritická příloha *Revolver revue* č. 14: str. 118-123.

Stříbrný, Zdeněk. *Shakespearovy historické hry*. NČSAV, kapitola „Richard III“. viz též Stříbrný, Zdeněk. *Proud času*. Praha, 2005: str. 243-262.

Hořínek, Zdeněk. „Bilance před výstřelem“. *Lidové noviny* 14.2.2002.

Zeyer, Julius. „Počátky anglického divadla“. *Lumír* 1997, viz též *Spisy Julia Zeyera*. Praha, 1907, sv. 34 *Ostatní prósa*: str. 67-111 (zmíněný citát viz str. 84).

¹ Namísto původní videoukázky k referátu přikládáme příslušnou část scénáře dotyčné hry, viz příloha 1. – pozn. editorů.

Příloha 1:

Tři mušketýři (Daniel Hrbek, Jiří Janků)

Druhá část – Diamantový náhrdelník, první obraz – Návrat z Londýna (ukázka)

- Richelieu:** (*vejde Mylady*) Dobrý den, Mylady!
- Mylady:** Dobrý den, Vaše eminence. (*pozdraví Rocheforta*) Rocheforte!
- Rochefort:** Dobrý den, má drahá cestovatelko. Dny bez vás byly nekonečně dlouhé.
- Richelieu:** Rocheforte, z vašich otřepaných bonmotů se mi dělá špatně. Buďte tak laskav a ušetřete nás napříště své emocionální neohrabanosti. Jsme tu kvůli důležitějším věcem. Jaká byla vaše mise, Mylady?
- Mylady:** Náročná, ale úspěšná, Vaše eminence.
- Richelieu:** (*potěšen*) Věděl jsem, že mne nezklamete, jste můj nejlepší agent. Tak povídejte, jsem velice napjat.
- Mylady:** Než se dostanu k tomu hlavnímu, dovolu, abych podala zprávu o průběhu celé akce. Po vyslechnutí vašeho rozkazu jsem se rozloučila s Rochefortem a vydala se na cestu. V první fázi mise jsem využila převlek číslo jedna – Milosrdná sestra. Nutno podotknout, že převlek je třeba vylepšit pro jízdu na koni.
- Richelieu:** Jako by se stalo, Mylady.
- Mylady:** Jako Milosrdná sestra, jsem bez potíží pronikla na loď Old England, abych zde využila převlek číslo dvě – Opilý námořník. Jako Opilý námořník jsem v Doveru opustila loď, abych vzápětí využila našeho nejnovějšího maskování – Spisovatel William.
- Rochefort:** Jak vzrušující!
- Richelieu:** Jak v terénu funguje převlek William?
- Mylady:** Hned se k tomu dostanu, Vaše eminence. Jako William jsem se bez větších problémů dostala až do Londýna. Zde nastaly menší komplikace. V rámci utajení mise jsem, jako Spisovatel William, byla nucena sepsat několik tragédií v blankversu. Pod pseudonymem Shakespeare jsem v divadle Globe uvedla svou nejlepší hru Richard III., inspirovanou vámi, milý Rocheforte.
- Rochefort:** Jste úžasná!
- Richelieu:** Vy jste neuvěřitelná, Mylady. V rámci mise jste přímo zasáhla do kulturní historie Anglie. Bravo, já vám tleskám.